

BOEKBESPREKINGEN

E. Husted, E. Hjørting-Hansen: *Oral surgery*. Transactions 2nd congress of the International Association of Oral Surgeons. Copenhagen 1965. 470 pag. Scand. Univ. Books. Munksgaard, Copenhagen 1967. Prijs 20 \$.

Op het congres werden ongeveer honderd voordrachten gehouden; behoudens een enkele uitzondering ontving het organiserend comité de manuscripten van de sprekers voor publikatie.

De eerste hoofdstukken zijn gewijd aan de twee symposia, met als onderwerpen precancereuze orale lesies en ontwikkelingsstoornissen van de kaken. De volgende hoofdstukken handelen over: kysten, enkele neurologische problemen, pre-prothetische chirurgie, speekselklieren, osteomyelitis, het kaakgewricht, fracturen, dento-alveolaire chirurgie, bot- en tandtransplantatie, tumoren en syndromen en algemene anesthesie voor de ambulante patiënt.

Elk hoofdstuk bevat een aantal lezingen van verschillende sprekers. Enkele auteurs bespreken de resultaten verkregen bij experimenten op dieren, maar verreweg de meeste onderwerpen zijn aan de kliniek ontleend.

Het is onmogelijk om in kort bestek van alle lezingen een samenvatting te geven. In deze bespreking moet dan ook worden volstaan met het noemen van enkele punten.

Pinborg (blz. 120) en James (blz. 135) wijzen op de mogelijkheid dat kysten maligne kunnen degenereren. Strudsholm (blz. 160) bepleit het maken van tomogrammen door de röntgenoloog voor een nauwkeurige lokalisatie van kysten in de bovenkaak.

In het hoofdstuk over pre-prothetische chirurgie treft de vermelding dat sub-periostale implantaten doorgaans na verloop van tijd verloren gaan. In dat geval ontstaat een situatie die (nog) ongunstiger is voor een prothese, dan die welke vóór het inbrengen van het implantaat bestond. Opbouw van de processus alveolaris met behulp van bot of kraakbeen (Obwegeser, blz. 216) of bot-kraakbeen uit een rib (Schröder, blz. 398) kan voor deze patiënten nog wel eens een oplossing brengen.

Het hoofdstuk over dento-alveolaire chirurgie bevat een artikel van Kay (blz. 354) betreffende peri-coronitis rondom de M_3 inferior. Er werden 2311 patiënten in het onderzoek betrokken. Verwijdering van derde molaren tijdens een acute peri-coronitis veroorzaakte geen complicaties indien bescherming door middel van antibiotica werd toegepast.

En in situ gelaten, ten dele doorgebroken, contra-laterale derde molaar veroorzaakte, na verwijdering van de andere verstandskies, zó dikwijls peri-coronitis, dat Kay profylactische verwijdering van deze molaar aanraadt.

Deze uitgave is bijzonder goed verzorgd en voorzien van vele duidelijke foto's. De onderwerpen zijn zodanig gerangschikt dat een overzichtelijk geheel is verkregen, waardoor het boek goed leesbaar is.

J. Hovinga

World Health Organization: *World directory of dental schools 1963*. 282 pag. Genève 1967. Verkrijgbaar in Nederland door tussenkomst van N.V. Martinus Nijhoff's Boekhandel en Uitgevers Maatschappij, 's-Gravenhage. Prijs geb. f 17,00.

Zes jaren zijn verlopen sedert in 1961 de eerste *World Directory of Dental Schools* door de W.H.O. werd gepubliceerd. Deze nieuwe uitgave weer-spiegelt de veranderingen welke in het tandheelkundig onderwijs gedurende deze periode hebben plaats gevonden.

In dit, in de Engelse taal geschreven, adresboek – er bestaat ook een Franse versie – staan de inrichtingen voor tandheelkundig onderwijs van 72 landen vermeld. De gegevens, die betrekking hebben op het inwonertal van deze landen, zijn gecontroleerd door de desbetreffende overheidsinstanties; alle universitaire informaties werden rechtstreeks door de opleidingsinstituten verstrekt.

Ook over de toelating van buitenlandse studenten en de uitoefening van de tandheelkunde door wel en niet-landgenoten met buitenlandse diploma's zijn gegevens vermeld.

Bij de samenstelling van deze *directory* heeft de W.H.O. steun ontvangen van de Fédération Dentaire Internationale.

Tenzij anders is vermeld, zijn de gegevens uit het jaar 1963.

In alfabetische volgorde worden de 72 landen genoemd, met achtereenvolgens getallen over bevolking (ontleend aan het *Demographic Yearbook*. 1964), opleidingsinstituten en tandartsen.

Per land worden van de aldaar gevestigde klinieken onder meer opgegeven: de naam en het adres in de landstaal (tenzij daarvoor van het gebruik van de Romeinse lettersoorten zou moeten zijn afgeweken); het jaar waarin de opleiding aanving en het bedrag der collegegelden.

Voorts worden per land gegevens verstrekt over de inrichting van het hoger onderwijs, de universitaire eisen van toelating, het studieprogramma en de exameneisen.

Wanneer men als West-Europese tandarts door dit adresboek bladert, vergelijkt men – hoe kan het anders – de gegevens van de Verenigde Staten van Noord-Amerika met die van de Unie van Socialistische Sowjetrepublieken (USSR) – om dan tevens te constateren dat de Volksrepubliek China niet, Taiwan (Tsjangk'ai-sjek's Formosa) wél is opgenomen.

Tellen de V.S. op een bevolking van bijna 200 miljoen 107.945 tandartsen en 47 *dental schools*, Rusland met zijn ruim 32 miljoen inwoners méér, bezit 57.500 beoefenaren der tandheelkunde en 33 opleidingsinstituten. Men bedenke daarbij dat 20.200 Russische collegae, met het diploma van *Vrač po Special' nosti Stomatologija*, in feite in de stomatologie gespecialiseerde artsen, samen met 37.300, na een 3-jarige opleiding, afgestudeerden in de gebitszorg van het Russische volk voorzien. De maatschappelijke status van deze laatste categorie is te vergelijken met die van andere para-medici met

een secundaire opleiding, zoals die der vroedvrouwen.

Al met al verschaft deze *World Directory of Dental Schools* naast zakelijke informatie veel interessante sociologische gegevens over de samenleving op onze wereld.

B. Z. Deenik

Gezondheidsraad: *Richtlijnen ter preventie en bestrijding van ziekenhuisinfecties*. 238 pag. Staatsuitgeverij, 's-Gravenhage 1967. Prijs f 10,50.

Dit rapport is de vrucht van de door de voorzitter van de Gezondheidsraad samengestelde „Commissie ziekenhuisinfecties”, die haar werkzaamheden in september 1960 aanving.

Kort daarvoor had te Eindhoven een symposium plaats gevonden over „kruisinfecties in ziekenhuizen,” waarop o.a. door Prof. Dr. K. C. Winkler verschillende vraagstukken naar aanleiding van de verontrustende toeneming van infecties met resistente stafylococcen werden besproken. Daar kwam tevens aan het licht dat dit soort besmettingen slechts één symptoom zijn van de vele problemen die er inzake de vraagstukken van ziekenhuishygiëne in Nederland bestaan.

Juist omdat veel tandartsen in ons land zich dagelijks inspannen om bij te dragen tot de verwezenlijking van de bouw of uitbreiding van tandheelkundige inrichtingen met maatschappelijk of educatief karakter, is het nuttig om in dit Tijdschrift deze richtlijnen – misschien ten overvloede – onder de aandacht te brengen. En dit te meer omdat het uit 17 hoofdstukken bestaande rapport systematisch onderwerpen aan de orde stelt, waarvan vele ook voor de tandheelkunde van betekenis zijn: het gebruik van desinfectantia, de persoonlijke hygiëne, richtlijnen voor antibiotische therapie en profylaxe, opmerkingen betreffende de bouw van een operatie-afdeling, preventie van contactinfecties, de preventie van postoperatieve wondinfecties en niet te vergeten algemene richtlijnen betreffende de sterilisatie, om slechts enkele te noemen.

Een lijst van de in het rapport genoemde publikaties en een alfabetische opgave van besproken onderwerpen completeren het geheel.

Overdrukken uit dit rapport die in de vorm van een handig zakboekje – onder de titel „*Voorkom infecties!*” – zijn verschenen, bevatten enkele wenken ter preventie en bestrijding van ziekenhuisinfecties voor artsen en verplegend personeel. Dit zakboekje (omvang 36 pagina's) kost slechts f 0,90 en bevat vele raadgevingen die ook de tandarts-assistente ter harte kan nemen.

B. Z. Deenik